

SECTION: POLITICAL SCIENCES.

SEKCJA: NAUKI POLITYCZNE.

How to cite: Predmestnikov, O., Bozhko, D., & Volchenko, N. (2024). International law and wars: ways of peaceful settlement. *Horizons of Innovation: Conference on Multidisciplinary Trends in Science 2024*. (pp. 193-198). Futurity Research Publishing. <https://futurity-publishing.com/horizons-of-innovation-conference-on-multidisciplinary-trends-in-science-2024-2/>

International law and wars: ways of peaceful settlement

Міжнародне право та війни: шляхи мирного врегулювання

Предместніков Олег Гарійович¹, Божко Дар'я Валеріївна², Волченко Наталія Василівна³

¹ доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри права, Факультет Природничо-географічний, Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя, вул. Наукового містечка, 59, predmestnikov@ukr.net, <http://orcid.org/0000-0001-8196-647X>

²к.ю.н., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, майдан Свободи 4, Харків 61022, d.bozhko25345@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-2244-1515>

³кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин, юридичний факультет, Сумський національний аграрний університет, м. Суми, вул. Герасима Кондрат'єва, 160, natavol4enko@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0002-5748-972X>

Accepted: February 6, 2024 | **Published:** February 22, 2024 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The purpose of the study is to analyze the relationship between international law and military conflicts and to provide recommendations on ways to resolve them peacefully. The methods of analysis and synthesis and the method of scientific abstraction were used. Understanding the

peculiarities of armed conflicts in the context of international law is the first step towards their termination and subsequent peaceful settlement. This will make it possible to save human lives and begin the process of reconstruction of the affected territories, which is necessary to prevent a humanitarian catastrophe.

Keywords: armed conflict, the aggressor country, military targets, catastrophe, international legislation, human rights.

Вступ

Дослідження впливу міжнародного права на війни та пошук шляхів мирного врегулювання військових конфліктів є неймовірно важливою темою для країн всього світу, оскільки агресія РФ проти України «відкрила скриньку Пандори», що призвело до зростання напруження: подальшого нападу терористів з організації ХАМАС на державу Ізраїль; активізації діяльності єменських хуситів і викраденню морських суден; обстрілів Іраном території Іраку та постійного порушення прав людини теократичною владою цієї держави; початку ряду військових випробувань ядерної і балістичної зброї КНДР; оголошення представниками КНР заяв про готовність до силової анексії Тайваню. Все це веде світ до глобальної війни, де може не бути переможців і переможених, оскільки такий військовий конфлікт викличе безконтрольне застосування тактичної та стратегічної ядерної зброї, що призведе до загибелі сучасної цивілізації. Для запобігання глобальній катастрофі всі країни-агресори мають бути повернуті в площину міжнародного права, де необхідно знайти шляхи мирного врегулювання сьогоdnішніх і потенційних конфліктів та визначити покарання за напад на інші держави та окупацію їх територій.

Результати дослідження

Війна – це інтенсивний збройний конфлікт між державами, урядами, суспільствами або воєнізованими групами, такими як найманці, повстанці та ополчення (Definition of WAR, n.d.).

Зазвичай вона характеризується надзвичайним насильством, руйнуванням і смертністю з використанням регулярних або нерегулярних військових сил.

Тотальна війна – це війна, яка не обмежується суто законними військовими цілями і може призвести до масових страждань і втрат серед цивільного населення чи інших некомбатантів.

Ведення війн обмежено міжнародним гуманітарним правом (МГП). Міжнародне гуманітарне право – це сукупність норм, спрямованих на обмеження гуманітарного впливу збройних конфліктів. Іноді його називають правом збройних конфліктів або правом війни.

Основною метою міжнародного гуманітарного права є обмеження засобів і методів війни, що використовуються сторонами конфлікту, і забезпечення захисту та гуманного ставлення до тих, хто безпосередньо не бере участі у військових діях. Міжнародне гуманітарне

право включає норми міжнародного права, які встановлюють мінімальні гуманітарні стандарти, яких необхідно дотримуватись у будь-якій ситуації збройного конфлікту. (Melzer, 2019).

Базові правила МГП є такими (Corn, 2019):

1. Особи що перебувають під захистом – це особи, які вийшли з бойових дій або не беруть участі у військових діях в ситуації збройного конфлікту, і вони повинні бути захищені за будь-яких обставин.
2. Про поранених і хворих осіб, які перебувають під захистом, піклується та сторона конфлікту, яка має над ними фізичний контроль. Знаки «Червоного Хреста» та «Червоного Півмісяця» є обов'язковими для поваги як символи захисту.
3. Особи, захоплені воюючою стороною, повинні бути захищені від актів насильства та репресій. Вони мають право листуватися зі своїми родинами та отримувати допомогу.
4. Жодна особа, яка перебуває під захистом, не може бути піддана тортурам або жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню.
5. Сторони конфлікту не мають необмеженого вибору методів і засобів ведення війни.
6. Сторони конфлікту повинні завжди розрізняти комбатантів противника та осіб, які перебувають під захистом МГП. Атаки мають бути спрямовані виключно проти законних військових цілей.

На жаль, ці правила часто не виконуються, що показали військові злочини під час ряду війн другої половини 20 століття (Van den Boogaard, 2019). Часто обидві сторони війни є настільки непримиренними що готові порушувати будь-які норми ведення війни, що виражається в перетворенні війни в акт геноциду з широким застосуванням кримінальних методів. Далі показано зв'язок між обраними для огляду війнами та скоєними злочинами і їх суттю [Таблиця 1].

Таблиця 1

Зв'язок між обраними для огляду війнами та скоєними злочинами і їх суттю

Роки війни	Назва війни	Назва злочинів	Суть злочинів
1954-1962	Алжирська війна	Тортури	Катування більш як 100000 людей; масові зґвалтування та залякування.
		Насильницькі переселення	Доценту були зруйновані 8.000 селищ, а більше 2000000 чоловік пройшли через концентраційні табори.
1959-1975	Війна у В'єтнамі	Масові вбивства	Різанини в поселеннях з подальшим знищення будинків.

		Застосування хімічної зброї та напалму	Еджент Орандж спричинив генетичні захворювання, а напалм знищив посіви.
1967-1975	Громадянська війна в Камбоджі	Стратегічні бомбардування	Бойові дії перетворили понад 2 мільйони осіб на біженців; 80 % промислових потужностей зруйновано, 40 % доріг і 30 % мостів знищено.
		Геноцид	Вбито до 3 мільйонів людей; знищено найбільші міста Камбоджі.
1980-1988	Ірано-іракська війна	Масове знищення військовополонених	З обох сторін загинуло по декілька десятків тисяч полонених.
		Застосування хімічної зброї по мирних містах	Операція «Анфаль»: вбито близько 182000 курдів.
1991-2001	Війна в Югославії	Обстріли мирних міст	Тільки в Сараєво загинуло декілька сотень людей, тисячі були поранені.
		Різанина мирного населення	Етнічні чистки та різанина в Сребрениці, де загинули десятки тисяч людей.
		Торгівля людьми	Масове викрадення людей для чорної трансплантології та залучення їх в рабство.

Джерело: власна розробка авторів

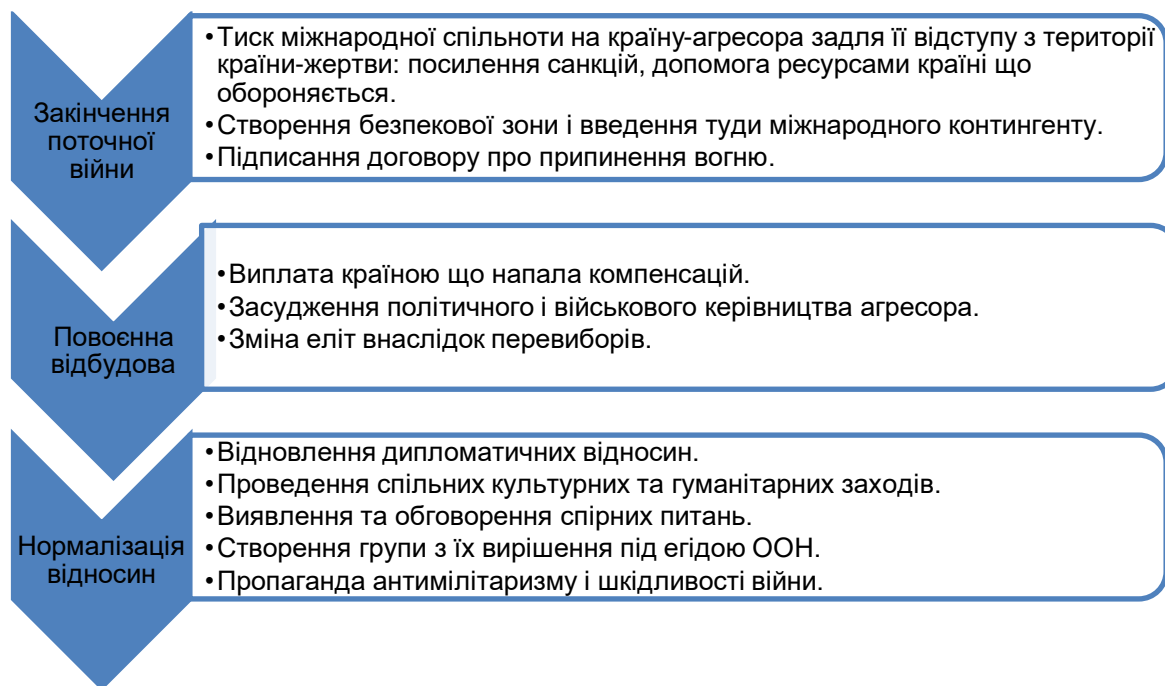
Дотепер і в Україні можна побачити порушення норм МГП (*Рік нелюдів. 12 видів порушень Росією міжнародного гуманітарного права на війні в Україні*, б. д.). Тому стає очевидно, що війна не може бути гуманною і необхідно шукати шляхи мирного врегулювання військових конфліктів.

Відповідно до положень Статуту Організації Об'єднаних Націй підтримка миру і безпеки має будуватися на загальноновизнаних принципах і нормах міжнародного права та здійснюватися Генеральною Асамблеєю і Радою Безпеки ООН (РБ ООН). Часто саме Рада Безпеки виконує функції примирення сторін у військових конфліктах, направляє місії спостерігачів та сили миротворців, сприяє врегулюванню суперечок і конфліктів між державами та усередині їх (Скрипник, 2021).

Оскільки РБ ООН не може надати шлях мирного врегулювання конфлікту України і РФ, то були розроблені універсальні рекомендації щодо розв'язання конфліктів між державами [Рисунок 1].

Рисунок 1

Універсальні рекомендації щодо розв'язання конфліктів між державами

Джерело: власна розробка автора

Терористичні організації, такі як ХАМАС чи Хезболла є проксі Саудівської Аравії та Ірану, тому ці рекомендації будуть працювати і для конфлікту в Ізраїлі. В будь-якому разі для пошуку шляхів мирного врегулювання військових конфліктів необхідною і головною умовою є зацікавленість у цьому міжнародної спільноти та реформування органів ООН, особливо РБ ООН, що не дозволить одному з членів цього органу повністю заблокувати рішення, як це зробила РФ в ситуації з Україною.

Висновки

Отже, пошук шляхів мирного врегулювання військових конфліктів є надзвичайно важливим питанням від якого залежить світова безпека та подальше виживання людства. На жаль, норми міжнародного гуманітарного права часто просто ігноруються і прогрес в цьому напрямі, з огляду на злочини військ РФ в Україні, дуже сумнівний. Тому визначено, що гуманних війн не буває і не може бути, а найкраща війна це та, якої не сталося. Для недопущення наступних війн та закінчення існуючих були розроблені універсальні рекомендації, що можуть бути ефективними при зацікавленості у цьому міжнародної спільноти і реформуванні органів ООН.

Література

Рік нелюдів. 12 видів порушень Росією міжнародного гуманітарного права на війні в Україні. (б. д.). Новинарня – новини України, що воює. <https://novynarnia.com/2023/02/24/rik-neliudiv/> (дата звернення: 05.02.2024).

Скрипник, О. (2021). Роль Ради Безпеки ООН у врегулюванні військових конфліктів. *Уманська старовина*, (8). DOI: <https://doi.org/10.31499/2519-2035.8.2021.249940>

Corn, G. S. (2019). International Humanitarian Law: Rules, Controversies, and Solutions to Problems Arising in Warfare Marco Sassòli. *International Review of the Red Cross*, 101(911), 951-958.

Definition of WAR. (n.d.). Merriam-webster.com. Retrieved February 6, 2024, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/war>

Melzer, N., & Kuster, E. (2019). International Humanitarian Law. A comprehensive introduction. Geneva: International Committee of the Red Cross. Retrieved February 6, 2024, from <https://library.icrc.org/library/docs/DOC/icrc-4231-002-2019.pdf>

van den Boogaard, J. C. (2019). *Proportionality in international humanitarian law*. Uva.Nl. Retrieved February 6, 2024, from https://pure.uva.nl/ws/files/39875296/Front_matter.pdf